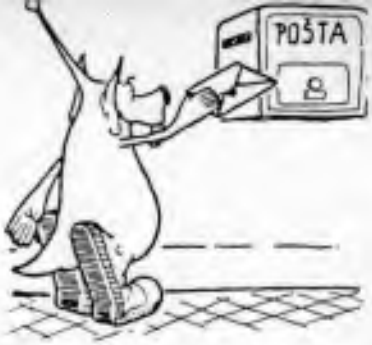
SVĚTELNÉ ROKY®

8

BALLCON 1986

Program

Štvrtok 10.7.1986

10. hod. Fiesta opens the door : movies, video, computers, exibitions, faire
19. hod. Ceremony of opening
20. hod. Motto : Bruno Gorelec - Why did they take my space ?
21. hod. Quiz
24. hod. The end for today

Piatok 11.7. 1986

10. hod. Going on
10.30. Predrag Raos
11.30. Sirius lecture
16.30. Sam Lundwall : Goh speech
17.30. Joe Haldeman
18.30. Charles Brown
19.30. Gerald Webb
21.00. Quiz
24.00. The end for today

Sobota 12.7.1986

10.00. Going on
10.30. Forest Ackerman
11.30. Thomas Shippey
12.30. Round table : Writer´s troubles
16.30. Roelof Goudriaan : Goh speech
17.30. Alvaro Ferreira
18.30. Gianfranco Viviani
19.30. Ogorelec and Webb : Why did they take my space ?
21.00. Theatre : Cameleon, Skopje
24.00. The end for today

Nedeľa 13.7.1986

10.00. Going on
10.30. Igor Kordej : Goh speech
11.30. Hugo Crepax
12.30. Round table : Publisher´s troubles
16.30. Thomas Shippey
17.30. Ceremony of awards
19.30. Banquet /Esplanade/

Filmlist

10.7. 10.00. Scaners
13.00. Superman II.
16.00. Conan, the barbarian
18.00. Conan, the destroyer
20.00. Starman
22.00. Starman

11.7. 10.00. Blue thunder
13.00. Buck Rogers
16.00. The escape from New York
18.00. The last starfighter
20.00. Star Trek II.
22.00. Heavy Metal

Videolist

10.7. 10.00. Shining
Christine
A view to a kill
Airplane II.
The final countdown

11.7. 10.00. Tron
The brood
Philadelphia experiment
Dead of the century
Dune

12.7.	10.00. The beastmaster	12.7.	10.00. Twilight zone
	13.00. Krull		Runaway
	15.00. The Empire strikes back		Lord of the ring
			Starcrash
	18.00. Return of the Jedi		Time bandits
	20.00. Outland		
13.7.	10.00. Altered states	13.7.	10.00. Moon zero II.
	13.00. Blade runner		Shining
	16.00. Blade runner		The brood
	18.00. E.T.		Time bandits
	20.00. Gremlins		Dune
	22.00. Terminator		

Zlaté naše -cony

Naše dobrodružstvo začalo dňa 30.6.1986 o 2. hodine 15. minúte, keď sme vyrazili na cestu. Vtedy sme ešte nevedeli, že bude merať 2790 kilometrov.

Hraničný prechod Šahy. Colníci nám postupne vyberali z auta veci a všetko pozorne prezerali. Priatelia v druhom voze trpli od strachu. Aké však bolo ich prekvapenie, keď hranicu prešli bez problémov. Napokon sme ju prešli aj my, ale až potom, čo som zaplatil pokutu 100,-, pretože som mal u seba síce legálne vymenenné forinty, ale neprihlásil som ich. Po krátkom pobyte v Budapešti vyrážame na ďalšiu púť. Na diaľnici prichádzajú prvé problémy s druhým autom, a tak se dostávame do Siofoku, kde po márnych pokusoch v štátnych servisoch /kde si z nás robili srandu/ i v súkromných /kde sa snažili pomôcť/ sa ubytúvame v peknom domčeku. Ráno sa naše cesty rozchádzajú. Priatelia odchádzajú do Budapešti, kde chcú požiadať o pomoc na veľvyslanectve. V duchu sa pýtame : stretneme sa v Pule ?

Hraničný prechod z Maďarska do Juhoslávie. Maďari nás púšťajú s úsmevom na tvári ďalej. Ale tí Juhoslovania ! Keď colník zistil, že nehovoríme ani nemecky ani anglicky, ale len francúzsky, vyzval nás, aby sme všetko z auta vyložili na rampu. Napokon všetko dobre dopadlo. a ide sa ďalej. Cez Záhreb len prechádzame a zastavujeme až v Plitvických. Vstup do národného parku, ach tá hrôza : 2000 dinárov. Cena nás zaskočila, ale neodolávame a vymieňame ich za vstupenky. Veď kto z nás by nechcel navštíviť miesta, kde sa nakrúcali vodopádové a jazerné scény z filmov našej mladosti : Vinettou, Poklad na Striebornom jazere či Old Shatterhand. Kanon so svojimi nespočetnými vodopádmi a čírou priezračnou vodou nás ohromil. Predstavte si hĺbku okolo 17 až 20 metrov a vy stále vidíte dno. Po krásnej prechádzke sadáme k večeri a po nej hurá, smer Split. Aby sme ušetrili cestu v dĺžke 150 kilometrov, rozhodli sme sa pre skratku. Aká krásna skratka ! Asi 50 kilometrov štrkom vysypaná cesta. Výškové prevýšenie, približne kilometer jeden. Ešte dobre, že bola noc a nevideli sme tú hĺbku.

Split. Prístav. Fuj, ten hnus. Priamo do stredu prístavu ústi mestská kanalizácia. Spúšte čajok loví zdochnuté potkany, ktorými sa hladina len tak hemží. Prechádzka mestom, prvé nákupy, prvé, či skôr už druhé prekvapenie. Zisťujeme, že v kinách sa premietajú dobré fil-

my. Niektoré. Zopár amerických komédií, ďalej Octopussy a Last starfighter - ten nám neušel.

Trogir. V kine prehliadka SF filmov : Conan I., Conan II., Gremlins, Terminator. A cesta pokračuje po pobreží na sever, až sa ocitáme v Pule a napokon v malom mestečku Banjole, kde sú kempy za šialené ceny. Na ďalší deň sa stretávame s priateľmi, ktorým pomohli priatelia až v Komárne /!!/. Okamžite sa sťahujeme k nim do súkromného kempu, kde je o mnoho lacnejšie. Ešte pred tým musíme dať zbohom dinárom za jednu noc v hodnote 6200 /327,-/. Nasleduje niekoľko dňový veget. Pri obhliadke programov kín zisťujeme, čo sa kde premieta. Ako vždy : spúšta amerických komédií a dobrodružných filmov, nikde nechýbajúce karate a kung-fu a samozrejme lákadlo pre turistov z Československa - porno a erotika, SF a horrory - pre nás. Bohužiaľ, Mad Max I. nám unikol, pretože programy sú stanovené kto vie, podľa čoho. Neodolávame a jeden večer strávime pozretím si Indiana Jones a chrám skazy. Sčasti sme sklamaní. Filmu chýbala tá dynamičnosť, akou prekvitali Dobyvatelia. Isteže, film bol napínavý, ale všetko bolo postavené na gagoch /výborných gagoch/ a komičnosti.

Zahreb. Miesto, kde sa konal Ballcon, sme našli takmer hneď. A taktiež hneď sme sa stretli s Jardom Olšom a Pagim. Obaja dosť nahnevaní, pretože usporiadateľom boli odobraté ubytovacie možnosti : vzhľadom na Univerziádu 87 bolo všetko v rekonštrukcii. Ešte šťastie, že sme dostali visačky, pretože jednodňový pobyt stál 1500 dinárov a celý, štvordňový, 4000 dinárov. Kde by sme splašili toľko peňazí, keď sme chceli ešte čo-to nakúpiť. A s visačkou ste sa mohli dostať všade.

Z predloženého programu sme si mohli vybrať len jedno : kino. Filmy stáli za to.

Ballcon bol otvorený Krstom Mažurčičom. No úplne iným spôsobom, ako sa to robí u nás. Prítomných pozval doprostred sály. Tích prítomných bolo 30 či 40. Pekne nás privítal a zaprial nám príjemný pobyt. Hovoril juhoslovansky a anglicky - bolo tak celkom dobre rozumieť. Predstavil nám Sama Lundwalla /mimochodom, je to skvelý a veselý človek/, Joa Haldemana /ten získal cenu Hugo za svoj román Večná vojna/, Gianfranca Viviniho /to je jeden z najväčších editorov SF v Taliansku/ a Igora Kordeja /výtvarník, ktorý pripravil návrh na plagát/. To bolo všetko. Vzápätí sa všetci rozprchli. S kronikou som behal ako šialený. Odmenou mi bol autogram Sama Lundwalla. So záujmom si kroniku prezrel a potom ju pochválil. Joe Haldeman mi ušiel a nezastihol som ho ani na druhý deň. Filmom Starman sa skončil prvý deň.

A začali sme hľadať miesto na prenocovanie. V študentskom centre sa nedalo. S autom sme museli vyjsť už v podvečer. Asi po hodinovej ceste sme zastali na jednom sídlisku, kde sme na parkovisku roztiahli stan a - šup do spacákov.

Ráno sa pokračovalo. Najskôr v nákupoch. Ako som už spomenul, z programov sme mohli ísť iba do kina. Čo sa týkalo ďalších akcií : buď boli zatvorené pre členov európskeho výboru , o niektorých sme ani nevedeli. Počítačové hry : mali tam iba dva počítače, ku ktorým nechceli nikoho pustiť. Výstava obrazov : vystavovali len Taliani a aj to len ukážky z komiksov. Z klubovej činnosti : NIČ. Bol tam jeden Bulhar, ktorý nechcel nič predať, ale len vymeniť. Francúz, ktorý nechcel nič vymeniť, ale iba predať. A jeho ceny boli skutočne krásne. Ináč aj jeho plagáty boli naozaj pekné.

Taliani ešte vystavili časť svojej vydavateľskej činnosti. Chudák československý fanúšik mohol nad menami i názvami len zavzdychať a povedať si : Prečo ? A to sa netýkalo len tejto výstavy. Pri nákupoch

v centre sme si prezreli nejeden výklad knihkupectva, do niektorých sme aj vošli. So vzdychmi sa hromadili aj nadávky. Zistili sme, že v Juhoslávii je asi 5 edícií, ktoré sa venujú výlučne sci-fi. Na pultoch boli vyložené knihy ako Nadácia a jej ďalšie dva diely, Duna, romány Ursuly le Guinovej, Silverberga, Sturgeona, Sheckleyho, Strugackých a mnohých ďalších.

V kinách sa situácia opakovala. Za všetky by som spomenul jeden vynikajúci film, ktorý nepatrí k žánru SF. Ešte pred obedom nebol vyložený, ale keď som odbehol do centra okolo 18. hodiny a zbadal som plagát vo vývesnej skrinke, myslel som ,že ma trafí šľak. Z plagátu na mňa hľadela rozdavená papuľa Boba Geldolfa. Vpravo dolu od otvorených úst sa skvel názov : The Wall - film natočený na hudbu skupiny Pink Floyd. Na videu by som mal možnosť ho vidieť u nás. Ale predstavte si, že by ste mali možnosť vidieť to na veľkom plátne. A vy to prepasiete. A čo sa mňa týka, vlani, keď som odchádzal z Francúzska domov, tak o dva dni nestor začínala v kinách bežať obnovená premiéra. Tak to by vás ešte dorazilo.

V priebehu piatkového dňa sa od Jardu dozvedáme, že prihlásil do súťaže fanzinov Ikáriu XB 1, za ktorú aj získal diplom, ako za najlepší fanzin. Ďalší diplom si odniesol časopis Zápisník za dlhoročnú propagáciu SF a zvlášť za rubriku Fan-Fan. Ďalej sa od Jardu dozvedáme novinky o budúcich európskych stretnutiach. Na budúci rok sa bude konať vo Francúzsku. Rozhodovalo sa medzi dvoma mestami. Napokon zo zápasu Lyon - Perpignan vychádza ako víťaz tretie mesto Montpellier. Rozhodovalo sa aj o 13. Eurocon-e. Tu sa už "nebili" dve mestá, ale dva štáty. Veľká Británia - Škótsko /Glasgow/ a Maďarsko /Budapešť/. Spor napokon vyhrali Maďari pri poslednom a rozhodujúcom hlasovaní členov európskeho výboru sci-fi. Takže, fani v ČSSR, všetci máme možnosť stretnúť sa v roku 1988 na 13. Eurocon-e a zároveň na 9. Hungarocon-e v Budapešti.

Piatok. 23 hodín 25 minút. Leje ako z krhle. S Jardom a Mirom bežím k autu, kde nás čaká Igor. Pohľadom sa lúčime so študentským centrom, kde prebiehal Eurocon 86 - Ballcon. Škoda, že sme museli odísť, veď v sobotu a v nedeľu bežali filmy, ktoré sme chceli vidieť na veľkom plátne. Ale čo sa dá robiť. Dináre sú fuč. Iba je ešte vo vrecku posledné dve tri stovky.

(Peter Dudaš)

---

dokončení ze str. 17

a pravá polovina těla, vyrůstající z paluby, patřily "jen" některým, rolí bezvýznamným, členům posádky.

Film Filadelfský experiment působil jako celek velice sympatickým dojmem. Přesto bych nad hladinu mírné nadprůměrnosti, kterou vykazují prakticky všechny složky vytvořeného díla, vyzdvihl práci obou scénáristů, Williama Graye a Michaela Janovera, a především výsledek činnosti Maxe Andersona, který bděl nad speciálními efekty.

Standa Čermák

Nový Zéland,
1982

Originální název : Battletruck
Scénář : Irvin Austin, John Beech,
Harley Cockliss
Kamera : Chris Mengee
Režie : Harley Cockliss
Hrají : Michael Beck, Annie McEnroe,
, John Ratzenberger aj.

9

Žánr : future-thriller.

Svět práva a pořádku přestal existovat. Lidé byli nuceni po poslední válce utéci z měst a stáhnout se do hor, kde teď bojují o přežití. Některým se daří ovládat zásoby benzínu; tyto rezervy energie znamenají moc.

Straker, po moci běžící psychopat, se pokouší z nastalého chaosu vytvořit diktátorský režim.

S pomocí svého bitevního vozu a s bandou všehoschopných darebáků si podrobí rozptýlené hrstky přeživších chudáků. Kdo se postaví na odpor, je zabit. Cíl : ovládnutí, spravování a kontrola ztylých zásob přírodního bohatství. Odpor Straker toleruje jen své "družce" Corlie. Avšak i ona je jen zajatec - i když zavřený do zlaté klece. Tato žena je klíčem ke Strakerovu osudu : jednou se jí podaří uprchnout.

Po dlouhých dnech skrývání narazí Corlie na Huntera, válečného veterána, jenž žije v horách samotářským životem. Corlie ho přiměje k tomu, aby se postavil nebezpečnému šílenci Strakerovi na odpor. Jen takový boj jim může pomoci přežít. Přežít v se snižujícími se zásobami energie chřadnoucí civilizaci.

Film Bitevní vůz je western z budoucnosti, ve kterém se sice psychologicky střetávají charaktery Strakera a Huntera, avšak jednoznačně do popředí vystupuje souboj jejich dopravních prostředků - bitevního

vozu proti motorce, Goliáše proti Davidovi, hrubé síly proti jedinci.

"Hlavního představitele" filmu, 12 metrů dlouhý bitevní vůz, provázely během jeho zrodu všemožné spekulativní úvahy. V novozélandském tisku dokonce proskočily zprávy, že vůz je stavěn pro nasazení proti teroristům. Ve skutečnosti šlo ale pouze o motorizovanou kulisu, největší, jakou kdy Nový Zéland viděl. Přes 1000 hodin pracovali technici a různí řemeslníci na tomto opancéřovaném voze, než byl úplně dokončen.

Také Hunterova motorka je jakousi supervěcí. Z hliníkových materiálů a plexiskla vytvořil designér monstrózní povoz.

Film Bitevní vůz je ovšem zajímavý i z dalších pohledů, mj. např. tím, že ho realizoval muž z Hollywoodu, Harley Cockliss, který se proslavil svými SF a fantasy TV-seriály, svého času přicházel dokonce v úvahu pro vedení filmařského štábu při výrobě filmu Impérium vrací úder. Sám režisér o filmu Bitevní vůz řekl : "Není to jen dobrodružný film z budoucnosti, ale přinášší i střet v oblasti charakterů, které se nacházejí v situacích, v nichž jsou normální hranice lidského konání prolomeny."

Podle časopisu Cinema 7/82
zpracoval Standa Čermák.

Pozn. red. : Film Bitevní vůz získal na 11. Mezinárodním festivalu fantastických filmů ve francouzském Avoriazu Zvláštní cenu poroty.

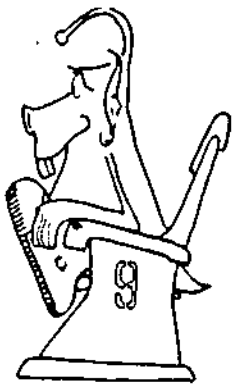
---

dokončení ze str. 10

Hovořil jsem o identickém jmenovci, o dvou Danielích, ale ani jednou nepadlo slovo dvojník. Nebylo to totiž potřeba, ani by to nebylo vůbec přesné. A to jak z hlediska příběhu (vlastně šlo o jakési lékařské klonování), tak z hlediska zpracování (dva pacienti = = dva herci = dva různé obličeje, dvě různé tělesné konstituce). Fakt, že si tvůrci nedali trikovou práci s jedním hercem, který by hrál dvojroli, trochu omlouvá skutečnost, že Ivan Bukovčan napsal svůj příběh jako divadelní hru /??/.

Standa Čermák

MALEVIL

Země vzniku : Francie, 1981
Kamera : Jean Penzer
Režie : Christian de Chalonge
Hrají : Michel Serrault, Jacques Dutronc, Robert Dhery, Jean-Louis Trintignant aj.

Neznám člověka, ve kterém by Merleova kniha nezanechala hluboký dojem. Ačkoliv román není právě charakteristickou SF, ale spíše utopií o nové možné společnosti, řadí se, myslím právem, do zlatého fondu SF. Také z tohoto důvodu dílo pochopitelně lákalo filmaře. Ti si ale očividně předsevzali příliš obtížný úkol. Při sledování filmu jsem si totiž uvědomila, že pouhá fabule vůbec netvoří tu poutavou imaginaci románu. Děj, shrnutý do hranaté kostky, je totiž v podstatě nezáživný. A tak, když sledujeme počátek filmu s minimem dialogů, víme sice, co se děje, podvědomě vkládáme hrdinům do hlav myšlenky, které známe z knihy, ale cítíme, že sledujeme holou kostru. Jakýsi polotovar - omalovánky... vnímavý divák doplní vnitřním napětím sám.

Už když jsem četla knihu, připadal mi poněkud podivný fakt, že v obrovské katastrofě, líčené barvami strašlivými, přežilo vlastně bez úhony půl městečka, nijak nechráněného. Tento rozpor celkem oprávněně zarazil i filmové tvůrce - vyřešili jej kompromisem:

Skupina přeživších lidí, utiskovaných samozvaným vůdcem, zůstala, žila ovšem nikoliv v městečku, ale v tunelu. Přežila díky té náhodě, že zrovna v kritickém okamžiku byl vlak v bezpečí skalního masívu.

Kromě těchto, dá se říci, detailů se film dost úzkostlivě přidržuje své slavné knižní předlohy. Líčí ve zkratce většinu osudů obyvatel tvrze. Teprve samotný konec vrazí divákovi facku mezi oči. Ve chvíli, kdy jsou bitvy dobojovány a divák očekává, že hrdinové s optimismem založí nové lidstvo, se ovšem na nebi objeví helikoptéry a odvezou všechny do bezpečí. Ukáže se, že byl v podstatě zničen "jen malý kousek" světa, naše civilizace přímo ohrožena nebyla.

Což je konec sice o hodně optimističtější, ale obrací naruby celou myšlenku. Nezbývá nám tedy, než shovívavě hodnotit film jako pokus o velice obtížnou věc. A vůbec nejlépe by bylo posuzovat ho izolovaně, ne ho srovnávat s knihou - z tohoto srovnání totiž nesporně film vychází dost pošramocený.

Starknest

TÉMĚŘ BOŽSKÝ OMYL

Země vzniku : SSR (ČST Bratislava), 1985
Kamera : Jozef Brezanský
Scénář a režie : Pavol Haspra
Hrají : Marián Zednikovič, Peter Debnár, Marián Labuda, Vlado Müller aj.

Pro policii je záležitost zcela jasná. Pětačtyřicetiletý Daniel Gašpar, pracovník Ústavu pro patenty a vynálezy, se stal obětí bestiálního zločinu. Inspektor i jeho pomocník Maxi mají pachatele - lovce zvuků Eliáše. Neuvažují o jiné možnosti, o jiném pachateli či o nešťastné náhodě. Rekonstrukci na místě činu vedou za dozoru ozbrojených strážců pořádku směrem k pachatelovu doznání, třeba i vynucenému.

Eliáš se brání. Přestože vypadá, jakoby neuměl do pěti počítat, je nevinný a přesvědčení čistého svědomí dává jeho slovům punc pravdivosti. Ležel jsem pod stromy a nahrával slavíka ... víte, prodávám zvuky přírody lidem, co nemají na živou ... najednou výkřik, běžím k téhle lavičce a před ní ... hrůza ... člověk na dvě poloviny roztržený ... omdlel jsem ... nezabil jsem ho ... jsem nevinný, věřte mi ...

Maxi hrozí vyděšenému Eliášovi trestem smrti, inspektor však podezřelého propouští. Policie si zřejmě postaví další pomník - tenhle případ je nerozluštitelný ...

Úvod slovenské televizní vědeckofantastické komedie dával tušit 80 minut dobré zábavy. První zvrat v nadějích však nastal ve chvíli, kdy se divák dozvěděl z rozhovoru profesora Jordana a Eliáše, že Daniel Gašpar nebyl zavražděn, nýbrž že se přetrhl prací !! To je moc i na crazy komedii. Stejně intenzívně, jak jsem se na v televizním tisku mocně inzerovanou inscenaci těšil (v letošním roce natočili slovenští filmaři první celovečerní SF film Třetí šarkan, uvedli v TV dvě SF inscenace, říkal jsem si, začíná se blýskat na lepší časy), začal jsem litovat, že autoři znovuzrození dvou Danielů Gašparů koncipovali jako převratný lékařský experiment, jako výsledek dlouholeté vědecké práce. Kdyby Ivan Bukovčan, autor divadelní předlohy, použil pro zmrtvýchvstání stejně nesmyslný postup jako pro zživýchuléhání, žánr jeho příběhu by neměl nic společného se SF, posunul by se do oblasti nesmyslné crazy veselohry.

Avšak takto si spousta lidí udělala do řádku za sci-fi velké významné minus, neboť kvalitou pod podprůměrem zasadila inscenace ránu nejen vysoce nasazené laťce pondělních pořadů ze slovenských studií. Určitě bylo vysloveno i značné množství odsuzujících hodnocení celé SF. A to rozhodně našemu žánru, už tak dost zavrhovanému, stoprocentně nepomůže.

Odkud začít při vrhání kritických pohledů ?

Přestože jde z hlediska SF o dílko takřka bezvýznamné, měl bych přece jen několika větami přiblížit jeho obsah.

Poté, co seznámí profesor Jordan na tiskové konferenci veřejnost s provedeným experimentem, vynoří se spousta otázek. Nejen na tiskové konferenci samotné, ale i v soukromí postiženého, v jeho zaměstnání, na policii.

Z jednoho člověka vznikli dva.

Manželka nechce slávu, peníze, novináře ani dvojnásobné množství manželů; jen jednoho pořádného chlapa, který dostaví započatý rodinný dům.

Právník a podnikový náměstek přemýšlejí, jak se vyhnout vyplácení dvou mezd, poskytování dvou dovolených, dvou důchodů. Ředitel je zase finanční zatížení vydržet, hlavně, že v jeho podniku bude pracovat světový unikát.

Eliášovi jde především o to, aby byl konečně oficiálně zbaven podezření ze závažného trestného činu. Navštěvuje proto oba dva pacienty v jejich resuscitačním pokoji, aby mu svorně podepsali (jako jedna osoba) prohlášení, že se Daniel Gašpar přetrhl prací. Eliáš od profesora Jordana věděl, že každý z obou Gašparů má své srdce, plíce i ostatní orgány, všechny příslušné vnější tělesné znaky, věděl však také, že jediné, co musel profesor rozdělit bez možnosti zvětšení objemu, je mozek. V nemocnici pak Eliáš sezná, že Daniel Gašpar č.1 v důsledku dělení mozkové hmoty obdržel celé svědomí, č.2 pak nedostal ani špetku tohoto média. A tak, jak mnoho Eliáš usiloval o zbavení viny za smrt člověka, stává se stejně aktivním za zlikvidování osoby, která může být lidstvu smrtelně nebezpečná.

Bezohledné chování Gašpara č.2 přináší ovoce. Muž bez svědomí si otočí kolem prstu podnikového ředitele a posléze se vyšplhá na jeho místo, dosáhne propuštění nepohodlných konkurentů v kariéře (právník a náměstek), svého identického jmenovce, Gašpara č.1, nechává v závodě dělat podřadné práce, profesora Jordana dožene na invalidní vozík.

A Eliáš ? Trpí fixní ideou, že za všechno může on. Na experiment nejvíce doplatil : nemůže snést pomyšlení, že po světě chodí člověk bez svědomí ...

Forma ztřeštěné komedie, ve které ani jedna z postav nepůsobila (crazy)přirozeně a s výjimkou Mariana Labudy v roli Maxiho nedovolila nic jiného než přehrávat a zase jen naivně přehrávat, zcela zatlačila do pozadí ne tak špatnou myšlenku :

- výzkumy v medicíně - ano, zachraňování lidských životů pomocí nejmodernější techniky - také ano
- zbavování se zodpovědnosti za výsledky a dozvuky svých experimentů a výzkumů - samozřejmě ne, bezohlednost a egoismus v mezilidských vztazích - ne.

Světlou chvílí ve ztvárnění myšlenky díla lze označit záběr, ve kterém se muž bez svědomí, Gašpar č.2, dívá do kamery a uchvácen svými úspěchy říká : Je úžasné, jak to funguje !

A já dodávám : stačilo mu ztratit cit, jít nemilosrdně za svým cílem, nedívat se ani vpravo ani vlevo, odhodit svědomí. A my všichni si musíme pomyslet : stačí se nečinně nedívat.

Philadelphský experiment

Originální název : The Philadelphia Experiment
Země vzniku : USA, 1984
Kamera : Dick Bush
Scénář : William Gray, Michael Janover
Speciální efekty : Max Anderson
Režie : Stewart Raffill
Hrají : Michael Parré, Nancy Allenová, Eric Christmas aj.

Film Filadelfský experiment zpracovává tématicky stejný problém jako film Tajemná bouře nad Pacifikem /viz SR C-3-19c5/48/, přičemž cesta časem sice proběhne čtyřiceti lety, ale směrem do budoucnosti. Celkově vyznělo utkání dvou podobných si filmů pro Filadelfský experiment, který působil dojmem propracovanějšího scénáře.

Říjen 1943.

Řadoví námořníci David Herdeg a Jimmy Parker se loučí v námořnickém klubu se svými současnými partnerkami. Pamela je Jimmyho manželka a budoucí matka jeho vyvíjejícího se dítěte, Davidova tanečnice však plně vyhovuje pořekadlu "v každém přístavu jiná holka".

Přestože nejdou do války, podvědomě cítí, že by právě tenhle tanec mohl být jejich posledním. Zítra se totiž zúčastní závěrečné fáze experimentu, který má při pozitivních výsledcích vybavit americkou armádu tajnou zbraní.

O den později.

V zátoce, která se zakusuje do pobřežního města Filadelfie, kotví dva vojenské křižníky. Na tom, který je blíže u břehu se na velitelském můstku sešli vysocí představitelé armády s dr. Longstreetem, otcem celého experimentu, aby sledovali poslední přípravy a poté průběh. Na druhém křižníku zase posádka kontroluje provozuschopnost všech přístrojů, provádí ony sledované poslední přípravy. David a Jimmy jsou zařazeni na energetickém velínu, na rozkaz mají zapnout všechny generátory magnetického pole.

Dr. Longstreet dává příkaz zahájit experiment. David a Jimmy postupují podle instrukcí. Kolem válečného křižníku Eldridge se začíná tvořit silné magnetické pole.

Průběh experimentu sleduje skupina z prvního křižníku na radarové obrazovce. Na ní jsou zatím zachyceny obě lodě. Nedlouho poté, co Longstreet přikázal zapnout generátory do stavu plného výkonu, jeden bod - ten, který znázorňuje Eldridge - na radaru zmizí. Experiment se podařil. Americká armáda získává prostředek, jak před německým a japonským nepřítelem zakrýt přesuny jakkoliv velkých konvojů.

Na lodi Eldridge všechny přístroje pracují normálně. Právě proto loď zmizí z radarové obrazovky. Potom se ale vymkne zdroj e-

nergie z nadvlády lidí a přesáhne svou vydatností únosnou mez. Vzduch kolem lodi se nabije přebytečnou energií, blesk stíhá blesk, pro lidskou posádku znamená jakýkoliv styk s kovovými součástmi bolestivou jiskřící zkušenost. Jimmy se snaží vypnout generátory, ale ošklivě si o spínač popálí pravou ruku. Ani David neuspěje, a tak oba vybíhají na palubu. Jimmy zakopne a upadne. Celý jakoby se rozsvítí. David svého přítele zvedne a oba kouřem z plamenů běží na příď, kde chtějí skokem přes zábradlí najít záchranu v ledových vodách zátoky.

Přihlížející z velitelského křižníku nic z tohoto dramatu nevidí. Proč ? Protože zvýšením energetického výkonu se stala loď Eldridge pro vnější pozorovatele (a tedy nejen pro radar) neviditelnou (přesněji řečeno, s využitím dalšího děje : nestala se neviditelnou v pravém slova smyslu, ale existovala od určité chvíle v jiném čase). V očích dr. Longstreeta se zrací směs zděšení, strachu a údivu, dokonce i pýchy.

David a Jimmy nedopadnou do vody. Padají mnohem, mnohem déle, než by trvalo překonání vzdálenosti paluba - hladina zátoky. Padají jakýmsi bezedným tunelem. Prázdným. Najednou se proti nim vyřítí plochý létající talíř ... nebo umělý satelit ... na té placce snad byly nějaké budovy ...

Objekt oba šťastně minou. Stále padají. A to bez zdravotních potíží, s nimiž je dlouhý pád prostorem spojen. Ani dopad není tvrdý, protože ho oba dva mladíci ustojí.

O 41 let později.

Kolem je tma. Ticho. Hovoří spolu, ale nevnímají se. Do reality je vrátí hřmící vrtulník, který se nad nimi zčistajasna objeví. David a Jimmy se dostanou do kužele výkonného reflektoru. Chtějí ze zorného pole utéci, ale nedaří se. Světlo jim aspoň umožňuje vnímat okolí a shledávat, zda mohou utíkat zvoleným směrem.

Najednou nemohou dál. Plot, nahoře ostnatý drát. Jimmy se chce přes překážku dostat výcvikem naučeným způsobem. Opět se jakoby rozsvítí - tentokrát elektrickým proudem. David se v poslední chvíli zarazí.

Asi by Jimmy zaplatil svůj pokus životem, kdyby nevypadl celý bezpečnostní systém nevadské základny, kolem níž byl plot instalován. Asi by oba dva námořníci zaplatili nepodařený experiment svými životy, kdyby najednou zatím nepřesně střílející vrtulník nevybuchl.

Musíme pryč !

David popadne Jimmyho za ruku a rozeběhne se s ním podél plotu do tmy.

Ještě před rozedněním se v nevadské základně na místě nočního incidentu začínají shromažďovat všechny součásti vyšetřovací skupiny. S prvními světelnými signály nového dne dorazí člověk, který má na starosti výzkumy na základně. Ty však nyní nemá kde provádět, neboť celé pokusná stanice i se svým půdním podložím zmizela. Na teritoriu, kde se ještě včera večer nacházela, jsou jen trosky vrtulníku a pak něčeho nejméně třicet let starého.

Major Clark muži vysvětluje. Havárie vrtulníku ? Došlo k samoodpálení řízené střely a ta se navedla na nejbližší pohybující se cíl. Vypadl bezpečnostní systém, z neznámých důvodů zmizelo úplně celé výzkumné centrum. Musela to být ohromně silná ... co vlastně ? Energie ? Tajemná síla ? Tajná zbraň ?

Clark potom ukáže na nedaleko se tyčící skalnatý kopec. Na něm se zachytila mračna nejtemnějšího odstínu, blesky osvětlují točící se jádro - blíží se tornádo.

V tu chvíli kráčejí prokřehlí námořníci pustou krajinou. Kde to jsme ? Co se vlastně stalo ? Jimmy zastává teorii, že všechno

je součástí experimentu : Jsme pořád ve Filadelfii, dali nám nějaké drogy a my máme v důsledku toho teď halucinace. David je názoru zcela opačného : ne, naplánované to není, octli jsme se zde zcela náhodně, musíme dát o sobě co nejdříve zprávu.

Jejich kroky je unavené dovedou až k tranzitní benzinové stanici, která poskytuje na předlouhé cestě pustinou mutné pohonné hmoty i občerstvení.

David a Jimmy mají radost, že konečně narazili na projevy civilizace, na druhé straně jsou vyvedeni z míry neznámými značkami automobilů, punk modou některých jejich majitelů, moderností exteriérů benzinky, ještě více jejími interiéry, včetně televize, ve které právě nějaký SF horror /skoro to vypadalo na Astarona - pozn.red./.

David zanechá Jimmyho v baru a odchází ven, k telefonu, odkud chce zavolat na posádku. Automat je ale obsazen; jakási mladá, velice hezká blondýnka se do sluchátka rozčiluje, jak je možné, že ji nikdo nečeká, že tedy sem jela dva dny úplně zbytečně ... !?

Je pochopitelné, že místa, na kterém se oba námořníci vynořili po pádu časovým tunelem /dívák již o časové podstatě tunelu nepochybuje, David a Jimmy stále nic nechápou/, není od čerpací stanice příliš vzdáleno. Tedy ani kopec, který se stal jádrem tajfunu. Ten stále sílí, jeho projevy je zcela zákonitě slyšet a vidět v dalekém okolí. Všichni, kdož jsou v té chvíli v baru benzinky, se nedají blesky a prudkým vichrem nijak znepokojit. Do stavu prudkého vzrušení a neklidu je však uvede Jimmy. Zásluhou jeho pravé ruky, kterou se marně snažil vypnout na lodi Eldridge zuřící generátory magnetického pole, se totiž blesky dostanou i do útulné místnosti. Přeskakují ze světélkující ruky na hrací automaty i kovové součásti ostatního vybavení. Jimmy se snaží ruku skrýt pod košili; nejen kvůli vizuálním projevům - ruka ho zatraceně bolí.

Majitel baru považuje zamožřejmě Jimmyho za nebezpečného teroristu, s ostatními hosty ho pak svým kontrauderem donutí bar opustit. Pronásleduje ho s revolverem v ruce.

Venku situaci ovládne David. Sebere barmanovi revolver a s Jimmym nasedne do nejbližšího automobilu, patřícího právě oné blondýnce, která před chvílí blokovala telefon. Když David zjistí, že auto nemá pedál spojky, donutí jeho majitelku, aby za volant usedla sama a odvezla je odtud pryč.

Nebojte se, neublížíme vám. Chceme se jen dostat zpátky do naší posádky. Ostatně, nevíte, kolikátého je dnes ?

Sedmnáctého října, odpoví stále ustrašená dívka a po další otázce doplní i letopočet : 1984.

Mladí muži, už tak dost zdeptaní a unavení, nereagují tak, jak by situace napovídala. David na zadním sedadle mlčí a nezúčastněným pohledem pozoruje míhající se krajinu, Jimmy se vedle řidičky v krátkých přestávkách propadá do horečnatého bezvědomí - spálená ruka bolí. Dívka si Jimmyho zranění všimne a začne okamžitě prosazovat cestu do nemocnice. V tu chvíli se opět přihlásí o slovo vytvořené pouto mezi Jimmym a domnělým tornádem.

Ano, mohu použít slovo domnělé, protože se v dalším příběhu děje ukáže, že tornádo není tím pravým označením pro sledovaný jev. Za prvé : oko"tornáda" se nepohybuje, visí stále nad kopcem. Za druhé : hlavními účinky jeho působení nejsou v tomto případě boření a ničení prudkým větrem, nýbrž odčerpávání vzduchu do svého středu. Časový tunel, který se vytvořil propojením dvou neúnosně velkých energetických zdrojů, se v roce 1943 uzavřel, avšak v roce 1984 hrozí svou činností

způsobit netušenou zkázu.

Do jedoucího auta uhodí blesky, řidička ztratí vládu nad vozem; nedlouhý úsek neovládané jízdy skončí na úpatí nevelkého srázu. Posádka policejního vozu, který pronásleduje únosce mladé ženy, zařídí převoz účastníků nehody do nemocnice. Šerif místní policejní stanice pak dává příkaz, aby oba zadržené v nemocničním ošetření dobře hlídali, protože na ně bude uvalena vazba na základě žaloby unesené ženy.

Ta se však rozhodne mladíky z ničeho neobvinit. Je si dobře vědoma, že by obvinění bylo vlastně vymyšlené. Neublížili jí; naopak, spíše by potřebovali pomoc.

David je nezraněn. Jimmyho zdravotní stav však není uspokojivý. Umístili ho na jednotku intenzivní péče, stále u něho musí být sestra. Když ho propuštěný David jde s Allison /teď, když se mezi dívkou a Davidem utvořil hlubší vztah než je kontakt mezi mužem s pistolí a jím unesenou ženou, můžeme ji začít oslovovat jejím křestním jménem/ navštívit, po několika slovech se Jimmyho tělo napne křečí, vzápětí se celé začne třást, pravá ruka světélkuje nejjasnějším odstínem oranžové. Utišující injekce krizi zažene.

Dr. Longstreet stále nenachází uspokojivé řešení. Kam se mohla výzkumná stanice, zaujímající ohromnou plochu, beze stopy vypařit ? Jako vědec odmítá brát v úvahu nadpřirozené síly. Spíše se mu kdesi v hloubi mozku čerstvé události spojují s něčím, co již jednou prožil. Jak to říkal ten expert od pyrotechniků ? Nad zbytky trosek na místě vedle havarovaného vrtulníku prohlásil ... něco podobného už jsem dobrých třicet let neviděl ....

Longstreet jde do kartotéky a vytahuje si záznamy událostí z před 40 lety. Složka je nadepsána - Eldridge. Porovnáním snímku nejkompaktnější součásti ohořelých trosek s fotografiemi, zhotovenými před osudným experimentem v roce 1943, zjistí, že kovové torzo kdysi bylo radarovou součástí ochranného systému lodi Eldridge ...

David a Allison jsou v pracovně primáře. David se mu snaží vysvětlit svou historii a zároveň zjistit podrobnosti o zdravotním stavu přítele. Najednou se otevřou dveře a dovnitř vtrhne sestra. Pane doktore, ten pacient ... David vybíhá hned za primářem, Allison nezůstává o mnoho pozadu. V pokoji se však oba zastaví hned za dveřmi a zpovzdálí pozorují práci lékařského týmu. Třebaže všichni jeho členové vynakládají mimořádné úsilí, třebaže využívají nejmodernější přístrojovou techniku, jejich boj bude marný. Jimmyho tělo se zmítá v divokých křečích, oranžová zář zachvacuje všechny končetiny, hrudník , hlavu. Prudké poryvy větru prorážejí okenní tabuli, dovnitř padají dešťové kapky, v nichž se odrážejí divoké blesky. Jimmy je příliš pevně spojený s minulostí, nemůže v budoucnosti zůstat.

Neumírá.

Vrací se.

Postel zůstane prázdná.

I Davida se snaží minulost získat zpět. I on se pokoušel vypnout generátory, i on marně, i on se trochu popálil. Ale nic víc. David neupadl na palubu jako Jimmy. Proto může z pokoje vyběhnout, skrývajíc ruku v náruči, utíká v marné naději, že tím zažene bolest.

Nemocniční chodbou proti Davidovi kráčí mjr. Clark a několika vojáky. Už vědí, kolik uhodilo, už vědí, kdo narušil v noci tajemství nevadské základny /více ale zatím nevědí/.

David utíká. Allison zmateně pozoruje honičku, neví, co dál. Opouští však nemocnici nedlouho po Davidovi, aby za volantem auta dodala Davidovu útěku rychlejší charakter. Podaří se jí ho naložit těsně před nosem pronásledovatelů.

Allison Davidově příběhu zcela nevěří. Nezasévá to však v jejím vědomí nedůvěru. Naopak. Lítost vystřídají stále silnější pocity náklonnosti. Zřejmě proto je Allison schopna vydržet napjatostí situace hysterické Davidovy výstupy.

Jedou spolu do Santa Poly v Kalifornii. Davidův otec tam měl před válkou automobilový servis, v místním kostele se ženil Jimmy s krásnou Pamelou. A teprve zde Allison uvěří Davidovi vše. Podle slov současného majitele správkárny aut je pan Herdeg, kdysi světoznámý závodník, již několik let po smrti. Na stěně visí spousta starých fotografií, na nich dnes již mrtvý muž s Davidem, stejně starým jako nyní. Allison nepřemýšlí, jak je to možné; prostě je to tak. Pocity náklonnosti mohou přerůst v silnější pouto ...

Přestože David zřejmě počítal s tím, že mnoho lidí, které znal, již v roce 1984 žít nebude, je otcovou smrtí zdrcen. Ale to jen posílí touhu spatřit známou tvář. Jede s Allison za město, na usedlost rodiny Parkerových. Přijde jim otevřít Pamela. O čtyřicet let starší, David ji však neomylně poznává. I ona jeho - přestože se jí zpočátku moc nechce.

Nikdy jsi se nevrátil. Jimmy ano. Nikdo mu nevěřil. Víš, co si vytrpěl ? Byl na tom moc špatně. Podívej /Pamela ukáže na dvůr,kam přijel na krásném koni šedovlasý starý pán s držením čtyřicetiletého/, stále rád jezdí na koni.

Jimmy !

Šedesátiletý Jim Parker hlas svého dvacetiletého vrátevníka okamžitě pozná. Ale neotočí se. Nechce s ním mluvit. Má toho všeho dost. David ho sice donutí uskutečnit pohled z očí do očí, Jimmyho srdce tím však neobměkčí. Nelovedeš si představit, co všechno jsem si musel vyslechnout a prožít. Nechci, aby se to opakovalo. Sbohem !

Davič sedí s Allison v autě u vjezdu na usedlost. Počáteční hněv vyprchal, David přemýšlí, zda se má vrátit a pokusit se s Jimmym ještě jednou promluvit. Problém za něj vyřeší dvě vojenské auta, která se k nim blíží ...

Zatímco David cestuje s Allison do svého rodiště, na nevadské základně nikdo nesedí se založenýma rukama. Dr. Longstreet v čele výzkumné skupiny připravuje k odpálení raketu s namontovanou kamerou, která má ukázat /v přímém přenosu/, jak to vypadá ve středu "tornáda", co je příčinou neustále se zvyšující agresivity vnějších projevů. Na velké obrazovce, hned vedle počítačového obrázku, znázorňujícího otevřený konec časového tunelu , se objevuje skutečný obraz vnitřku "tornáda". Raketa vlétá do tunelu, její let ohraničeným prostorem netrvá dlouho, za chvíli se obraz ztratí. Ale než se tak stane, všichni diváci v podzemním řídícím středisku uvidí na obrazovce křižník Eldridge a vzápětí celou ztracenou výzkumnou stanici i s kusem půdního podkladu; oba objekty jsou v zajetí času.

Longstreet začíná tušit, oč jde. Konzultací s primářem, kterému ukáže fotografii z roku 1943 a který na ní pozná oba ošetřované, z nichž jeden později zmizel a druhý utekl, seznal, co mohl do dnešního dne považovat jen za výmysl. Příkaz je jasný : přiveďte mi Davida Herdega. Co nejrychleji. Jen on nám může pomoci !

Je poměrně pochopitelné, že první cesta vyslané vojenské mise vede do Santa Poly. A je také naprosto jasné, začne před pronásledovateli ujíždět. Při divoké honičce jablonovým sadem vojáci tím, že po automobilu střílejí - byť jen na pneumatiky, Davida utvrdí v přesvědčení, že je nepohodlný a že ho chtějí zlikvidovat. Tomu podřídí svou jízdu, snaha zbavit se pronásledovatelů nezůstane jen u setřásání. Jedno z aut vojáků havaruje šťastně, druhé však po nesčetných kotrmelcích vzplane a posádka uhoří.

Přestože David za druhou havárii vlastně nemůže, divák cítí, že motiv smrti se měl filmu na sto honů vyhnout, že na bělostném plátně kvality se objevila velká černá kaňka. A to nikoliv kvůli špatnému technickému provedení /nebylo/ nebo kvůli zasahování člověka z minulosti do událostí budoucích; došlo totiž ke zkreslení pohledu na

hlavního hrdinu, který jinak prošel celým příběhem velice pozitivně. Pravda, v mnoha jiných filmech také hlavní hrdinové zavinní /nebo bez mrknutí oka přehlednou/ smrt, ale této skutečnosti je podřízena stavba děje. Ale pro smrt ve Filadelfském experimentu nebyl vykopán ani jeden krychlový centimetr základů.

Z planoucího auta se Davidovi podaří zachránit několik papírů, z nichž pochopí, kdo stojí za událostmi, které se kolem Davida v posledních hodinách staly.

Cestou za dr. Longstreetem zpátky do Nevady, ve scéně plné klidu, ve scéně, předcházející dramatickému vyvrcholení filmu, dávají David a Allison průchod svým citům, polibek oblížení pomůže Davidovi v blízoučké budoucnosti vyřešit proces nesnadného rozhodování.

Do útrob nevadské základny se párek našich hrdinů dostane za pomoci revolveru, který David podrží u hlavy jeho majiteli, nejbližšímu spolupracovníkovi dr. Longstreeta. David a Allison ho zastihnou v jeho domě, jak se připravuje k odjezdu, stejně jako všichni ostatní obyvatelé malého městečka v sousedství základny - řádění porušeného čtvrtého rozměru přerůstá do katastrofických měřítek.

Sotva se David, následován Allison, octne se svým rukojmím v podzemním řídícím středisku, vymění se role. Příslušníci strážního oddílu Davida odzbrojí, hlavně jejich automatických pušek vypadají, že brzy poruší bobříka mlčení. Zasáhne však Longstreet, který konečně uvede celou záležitost do pravého světla.

Nejsme soupeři, ani nepřátelé, naopak; v zájmu současnosti a budoucnosti musíme spolupracovat. Aby časový tunel do sebe nevsál všechnu přítomnost, je potřeba vypnout generátory na Eldridge, čímž ta se vrátí do minulosti, výzkumná stanice se objeví také na svém původním místě, otevřená rána časoprostoru se zacelí, drobné jizvičky se určitě brzy zahojí. Vy jediný, Herdegu, můžete katastrofu zastavit. Vybavíme vás ochranným skafandrem a sekerou, kterou generátory vyřadíte z činnosti. Do časového tunelu vás vystřelíme. Udělejte to ! V zájmu všeho živého ...

Davidovi je jasné, že nic jiného udělat nemůže. Při loučení s Allison říká : možná, že se za čtyřicet let vrátím a překvapím tě. Smutná Allison pak usedá do kouta, odkud sleduje netečným pohledem dění ve středisku.

Davida odváží major Clark v těžkém transportéru přímo pod otevřený jícen časového tunelu.

Ochranný skafandr uzavřen, jsem připraven.

Ústí tunelu se blíží hrozivě rychle. Sotva do něj David vletí, propadne se do nekonečného prostoru času, aby proletěl hvězdnou galaxií, odhmotnil se a probral se na palubě, kde leží vedle nehybného Jimmyho. Aniž by si přítele nějak moc všímal, odchází okamžitě konat poslání, kvůli němuž podstoupil již druhou cestu časem. Sekera vykoná své, generátory magnetického pole hasnou.

David se vrací na palubu. Jimmy se již probral. Kde to jsme ?

Neboj se, už nejsi v nemocnici, vrátil jsi se na Eldridge.

A co ty , Davide ?

Já nevím, nemohu tu zůstat, musím pryč, i když nevím, kam se dostanu.

Plin nejistoty, ale i odhodlání, kráčí David k místu, odkud poprvé seskočil do roku 1984. Cvičenému námořníkovi opět neudělá plavný skok sebemenší potíže.

V podzemním řídícím středisku sledují všichni televizní obrazovku. Pokud se Davidovi podaří generátory vypnout, zruší se energetická vazba, stanice i loď se vrátí na svá místa. Pokud David z jakýchkoliv důvodů selže, ... Všechno kolem se začíná chvět, takhle nějak vypada-

jí první příznaky zemětřesení. Ještě než chvění pomine, na sledované obrazovce se objeví výzkumná stanice, stojící v tolik známém prostředí.

Říjen 1943.

Křižník Eldridge se po pouze několikasekundovém zmizení znovu objevuje v zátoce.

O 41 let později.

Radost celého osazenstva řídícího střediska Allison již nevidí. Vybíhá ven, usedá do nejblíže stojícího auta a odjíždí jako první do znovuobjevené stanice. Tam, mezi přízemními budovami, v cárech válející se mlhy, doufá se setkat s Davidem.

Vždyť jsem ti přece slíbil, že se vrátím, říká jí David, sotva k němu nadšená Allison přiběhne.

Konec.

Jimmy se vrátí z nemocnice na loď do toho časového okamžiku, ve kterém při útěku od nevypnutelných generátorů upadl na palubu. Ztratí vědomí. David se dostane zpátky na Eldridge až po umělém zákroku, kdy je vystřelen do časového tunelu; probere se vleže vedle Jimmyho - tedy v poloze, ve které se nikdy nenalézal. Pro obojí je celkem logické vysvětlení : Jimmy byl díky své popálené ruce a pádu na palubu v poměrně pevném "energetickém" spojení s minulostí, navíc na něj v roce 1943 čekala milovaná a milující manželka. Davidovo pouto bylo mnohem slabší, vztah k otci nedodal k automatickému návratu do roku 1984 potřebnou intenzitu, naše současnost naopak díky Allison vytvořila protipól, který převládl. V této souvislosti oceňme odvahu autorů, s jakou vyslovili myšlenku, že při zápletkách s cestami časem konečný důsledek nezávisí jen na předem určených časových trajektoriích a lidských osudech, ale i na rozhodnutí jednotlivce, rozhodnutí člověka jako takového.

Producentem filmu byl John Carpenter, který se zřejmě rozhodl , stejně jako Steven Spielberg, předávat své zkušenosti a znalosti mladým režisérům, pomáhat jim při jejich prvních krocích ve filmovém světě. V myslích diváků je Carpenterovo jméno spojeno s poměrně naturalisticky natočenými filmy Věc II. a Útěk z New Yorku /Sterman, obdoba E.T., kterého Carpenter natočil v roce 1984, zřejmě zůstane svým klidným a něžným vyzněním jen tradiční výjimkou/. Proto možná nikoho nepřekvapilo, že na konci filmu, když se první záchranné čluny rozjedou k navrátivšímu se křižníku, spatřil pohybující se zkrvavené zbytky lidských těl. V důsledku cesty časem /při odhmotnění a opětovném zhmotnění/ asi došlo k posunu prostorových souřadnic lodní paluby a na ní ležících námořníků; takže výsledný efekt způsobil vjem, jakoby námořníci vrostli do paluby. O této scéně se zmiňuji ještě z jiného důvodu. Setkal jsem se totiž s názorem jednoho diváka : který ze dvou hlavních hrdinů, David nebo Jimmy, vlastně na té palubě ležel ?? Pozor, ani jeden ! Předloktí pravé ruky, hlava

REAGUJI NA ...

... dnes na článek Petera Dudáše
"Blízká setkání třetího druhu"
ze SR 5/86.

Vlastně by se spíše hodilo napsat, že zareagoval Steven Spielberg, a to po premiérovém uvedení filmu Blízká setkání třetího druhu na poměrně ostrou odbornou i laickou kritiku. Vznikla tak tzv. druhá verze uvedeného filmu. Chtěl bych svým dnešním příspěvkem uvést trochu na pravou míru dohady, které se kolem natočení druhé verze vyskytly.

Za prvé : termín "natočení druhé verze" je velice nešťastný. To proto, že oproti verzi první bylo navíc natočeno skutečně minimálně filmových minut. První scéna, v původní verzi chybějící, se objeví asi ve 20. minutě filmu.

Na světě se dějí podivné věci : kdesi v USA se objevují 35 let pohřešovaná letadla, v Indii jistá náboženská sekta reprodukuje "vesmírné poselství". Jedním místem, které se také stane středem zájmu světové veřejnosti, je poušť Gobi v Mongolsku. Uprostřed písku, věčného slunce a stálého žáru se totiž ocitne námořní křižník Cotopaxi ...

Na další nové záběry čeká divák /vyjma jedné scény z bytu hlavního hrdiny/ až na úplný závěr filmu. Chvíle, kdy Roy Neary mizí uvnitř mimozemského létajícího talíře, jsou obohaceny o několik pohledů do nitra dopravního prostředku vesmírné návštěvy. Jestli vypadala kosmická loď zvenku jako obrovská, pak rozměry prostor uvnitř lodi, kam nás Steven Spielberg prostřednictvím kamery pozve, nám dokazují že s naším, pozemským, odhadem velikosti není něco v pořádku; jako kdyby někdo během chvilky létající talíř pořádně nafouknul.

Za druhé : na rozdílu 1. a 2. verze se velkou měrou podílí vynechání, prostříhání nebo přehození některých scén. Ve 2. verzi chybí úplně např. záběry, ve kterých je Roy Neary poslán do Las Vegas, aby zjistil, popř. odstranil příčiny výpadku elektrické energie, dále scházejí záběry z tiskové konference, uskutečněné po "únosu" malého Barryho. Zkrácena prostříháním byla např. scéna ve druhé třetině filmu, kdy Roy Neary hledá v evakuačním prostoru pod Ďáblovou věží matku Barryho, Jillian. A co se přehození záběrů týče, největší krok v tomto směru podnikl Steven Spielberg záměnou pořadí událostí v Indii a událostí ze setkání vyvolených lidí v zatáčce, kde proběhl vůbec první střet pozemšťanů s mimozemskou civilizací.

Mezi Američany vyvolala hodně diskuzí sekvence, ve které Roy Neary

hnán vnuknutím zdevastuje vlastní zahrádku, aby ze získaného půdního materiálu postavil pořádný a věrohodný model Ďáblovy věže. Zahrádka je prý pro americké obyvatele objektem velkého zbožňování a pro mnoho z nich znamenala scéna ničení idolu nemalé utrpení. Ve druhé verzi proto můžeme shlédnout tento dějový prvek až od okamžiku, kdy manželka Roye ujíždí se třemi dětmi od manžela, zatímco ten v obýváku nadšeně, až fanaticky, hněte zmenšený terénní tvar ...

Za třetí : tedy - mnoho povyku pro nic. Jak sami vidíte /či lépe : čtete/, rozdílů moc není. Ovšem zajímavá je jedna věc. Konfrontací obou verzí jsem prováděl sledováním dvou obrazovek, na něž dvě videa i při stejných scénách promítala ... dva RŮZNÉ obrázky. To proto, že verze č.2 byla uzpůsobena pro promítání na videu; a tak se z celků stávaly americké plány /což je filmařský odborný termín/, nepodstatné postavy z kraje plátna se do snímaného prostoru již nevešly. A skutečnost, že druhá verze byla "zmenšena" o okolí dějového obrazu, považuji za největší odchylku od verze první.

Standa Čermák

OBSAH

Ballcon 1986 - Program 2
Zlaté naše -cony /Peter Dubáš/ 3
Bitevní vůz /Standa Čermák/ 6
Malevil /Starknest/ 8
Třináctý božský omyl /Standa Čermák/ 9
Philadephský experiment /Standa Čermák/ 11
Reaguji na ... /Standa Čermák/ 18
Obsah 19
Redakce čtenářům /RSR/ 20
Co se kde šustlo /RSR/ 20

SVĚTELNÉ ROKY - filmově-literární revue pro problematiku SF.

Vydává Scifia of C.A.P. & company KSPVTU v nakladatelství Bellatrix. Příspěvky posílejte na adresu redakce. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Objednávky zajišťuje výhradně redakce. Veškerá autorská práva vyhrazena. Výhradně pro vnitřní potřebu. ZDARMA. Číslo bylo dáno do tisku 5.8.1986. Vyšlo v srpnu 1986. Náklad 9 výtisků.

Srpen 1986

© RSR 1986

Redakce čtenářům

Přijměte druhé prázdninové AHOJ !

Srpnové řadné číslo nám opět pomáhalo sestavovat několik příspěvatelů - a jsme tomu rádi, neboť součást redakční práce, nazvěme redigování, dostává stále větší a větší rozměry. Setkáváme se podruhé na titulní straně s pracÍ kreslíře Petra Šikenika; opět se ukazuje, jak šťastnou ruku jsme měli při "výběru" našich spolupracovníků. Jedním z nosných článků tohoto čísla je přívěrek Petera Dudéše ze SFK Cestor, který nám zaslal postřehy z největšího letošního setkání scifistů, z Eurocon-u 1982.Určitě se k dílům ze zrnostředkování pohledu na tuto konvenci vrátíte i vy. Co se kartiček týče, dvě se dotýkají přímo obsahu srpnového čísla, dvě další /Kruil, Nekonečný příběh/ byly zařazeny z důvodů kompletace kartiček filmů žánru fantasy /článek s názvem Nekonečný příběh určitě najdete v některém z příštích čísel/, kartička na Philadelfský experiment již byla zařazena do SR začátkem letošního roku.

Pro tentokrát - sci-fi zdar !!! RSR

Co se kde šustlo

V minulém čísle jsme se zastavili u několika českých filmů, dnes nám dovolte několik slov o jednom filmu zahraničním.

"Hawks zkoušinovel poprvé ve svém filmu z roku 1982 SF s horrorem. Vlastně tím vytvořil zcela nový žánr", říká John Carpenter. "Nechtěl jsem udělat remake filmu, nýbrž jinak představit literární předlohu, v níž je příběh vyprávěn".

Zaregistrujme hned jeden rozdíl oproti Hawksovu filmu /hned tak někoho asi nenapadne/ : Hawks nechal hrát dvě ženy, v Carpenterově filmu není naproti ani jedna !

V roce 1982 hrál Věc herec James Arness, který v mase vypadal jako nemotorný povařený Frankenstein. Když chtěli při natáčení Věci II. novináři vidět "hlavní hrdinku" filmu, odbyl je režisér slovy : "Při vší dobrotě, zatím to není nic pro tisk. Monstrum, nebo Věc, chcete-li, je duší filmu. A prozrazení před premiérou by snímku ubralo na napínavosti a účinku." Film Věc II. měl rozpočet 14 milionů dolarů ...

/Šustlo se v Cinemě č.5-1982/

A TEN NĚKDO JSEM JÁ!!
PSSST! KDO...? OH, JÁ JSEM TVŮJ ALTER-EGO!

BETA DVOJNÍK!
TVŮJ IDENTICKÝ SUPLIKÁT, SIMULOID... NEMUSÍŠ TAK VYVÁDĚT. TY SI NA MNE NEVZPOMÍNÁŠ? V CENTAURINO JSME SI PODALI RUCE...

...BYL JSEM TO JÁ, KDO TĚ PO DOBU NEPŘÍTOMNOSTI ZDE ZASTUPOVAL!
TO... JSEŠ... TEBY... POTOM... ROBOT?!
DÁ-BYCH PŘEDNOST TOMU, ŽE BYCH SE NAZVAL UMĚLECKÝM DÍLEM!

A CO JSI DĚLAL S MAGGIE?
CO JSEM JÁ DĚLAL? VEČER JSME SI SEDLI ZCELA NEVINNĚ NA LAVICI A ONA NAJEDNOU TLAČILA SVŮJ JAZYK MEZI MÉ RTY... NO, A JÁ DOSTAL ZKRAT!
PRO-BOHA!

OSTATNĚ JE UŽ NEBEZPEČÍ! PRYČ!
NEMŮŽEŠ MI VLÉZT NA ZÁDA! MYSLÍŠ SI, ŽE JÁ JSEM TAK, Z NIČEHO NIC, NAJADÍM PRO DEVNÉ SVOU HLAVU!

TY... TYS' ODHALIL PO VŠECH TĚCH NÁLEČÍCH, FRÁZOVÍČKÁCH A PRÁZDNÝCH JVRADNOUT PRYČ Z TĚCHTO ZAVÉŠENÝCH DÍLEN!
JÁ... JÁ...
VELKÉ SLOVA! A SKUTEČNÉ ČIN?

HE, ALEXI, BUĎ UŽ TICHO!
ANO, LOUISE!
A ZATÍM...
... PROCHÁZÍ KOLEM STARFIGHTEROVY VIDEO HRY...
... TAJUPLNÁ ...
.. BYTOST.
PÓTON ...
PŘEDEŠLÉ 6 CENTAURIM ZAŠTKY, A TO TAK ŽE RYCHLE!

JAK VLASTNĚ FUNGUJE TEN JEJICH ZAZRAČNÝ KOMUNIKAČNÍ KRYSTAL?
ÚPLNĚ JEDNODUŠE!

HALO, CENTAURI PŘIJEĎ RYCHLE SEM A ODVEZ S. ODTUD TU SVOU HRAČKU!

POMOC!!
ZMIZ
ZMIZ
RYCHLOU

CENTAURI
ZMIZ
ZMIZ
ON NE! KOMUNIKAČNÍ KRYSTAL JE ZNIČENÝ!

JEŠTĚ JEDNOU ZAMĚŘILA ONTZONA' RYTOST A VYPADALO TO, ŽE PODRUMĚ' JIŽ NEMŮŽE MINOUT, KDYŽ NAJEDNOU...
HE! HITBEAST! KLEDÁŠ HE!

HA! HA! ZKUSÍME DVA! KTERÝ Z NÁS JE TEN PRAVÝ!
NA ZLOMEK SEKUNDY MONSTRUM ZAVÁHALO...

A POTOM...
ARGH!
PRÁVĚ VČAS! TA BESTIE VYPADÁ NOTOVÁ, ALE TOHLE BUDE, ALEN, POKRAČOVAT!
CO TÍM MYSLÍTE?
TO JE ZÁNDO-ZAN! MEZIHVĚZDNÝ ZÁKONÍK!
ALE CO CHCE ODE MNE?
TOHO NA TEBE UVIDÍTE" POŠTVAL XVE!
„POCHOP, ALEXI, TY MUSÍŠ ZPÁTKY! TAM NAHOŘE SE MŮŽEŠ TROCHU BRÁNIT, ALE TADY NA ZEMI...“
...SI NEBUDEŠ JISTÝ ŽIVOTEM! BUZOU...
KRYJ SE!
UHNH!
BUZZ
WEEEOW